

ja kauppatavaralla, koska tämä oli tuonut takaisin hänen kuolleeksi luullun tyttärensä.

Rusalka

Lesiit eivät olleet ainoita yliluonnollisia olen-
toja, joiden uskottiin piileskelevän metsissä;
siellä oli myös *rusalkoja* eli vedenneitoja.
Vaikka ne elivät enimmäkseen vedessä, ne
saattoivat usein, etenkin kirkkaina kuutamoi-
nä, kiivetä jokien ja järvien rannoille tanssi-
maan ja laulamaan ja sitomaan kukkaköy-
nöksiä tai keinumaan veden yllä riippuviin
puiden oksiin. Rusalkojen sanottiin olevan
hukkuneiden tyttöjen henkiä, niin paljon ne
muistuttivat ihmisiä, mutta niiden iho oli eri-
tyisen kalvas ja läpikuultava ja niillä oli joskus
pyrstö ja ne saattoivat muuttua kalaksi tai
sammakoksi. Parasta mitä ne tiesivät oli istua
kampaamassa pitkää vihreää tai kultaista tuk-
kaansa ja ihailla kauneuttaan peilistä. Rusalka
ei kyennyt kauan elämään kuivalla maalla,
mutta kun sillä oli kampaansa, se oli aina tur-
vassa, sillä kampa antoi sille kyvyn loih-
tia vettä milloin se vain sitä tarvitsi.

Rusalkat olivat usein surullisia ja yksinäisiä
ja ne etsivät alituisesti kumppania, joka eläisi
yhdessä niiden kanssa vedenalaisessa kristalli-
palatsissa. Siitä syystä talonpojat, jotka uskoivat
niihin, pitivät huolen, että tekivät ristin-
merkin tai kantoivat ristiä kaulassaan aina
uimaan mennessään, koska silloin rusalka, niin
kuin jokainen muukin yliluonnollista alkuperää
oleva olio, oli kyvytön aiheuttamaan
vahinkoa.

Joskus rusalkat koettivat myös siepata pik-
kulapsia houkuttelemalla heitä täpötäysillä
hedelmäkoreilla, joissa oli myös pähkinöitä
sekä maistuvia pullia ja keksejä. Niiden mieli-
kepposia oli kuitenkin kutsua jotakuta umpi-
mähkään nimeltä. Jos silloin joku metsässä
kulkeva nuori mies oli kyllin typerä vastataks-
seen, ne saivat hänet valtaansa. Ne saattoivat
pakottaa hänet yhtymään leikkeihinsä vain
viekoitellakseen hänet veteen surman suuhun
tai kiusasivat ja kutittivat häntä, mikä oli ni-
den oma erikoinen rangaistustapa, kunnes hän
kaatui maahan puolikuolleen uupumuksesta.

Toiset tarinat kertovat nuorista miehistä,
jotka rusalkojen ylimaallisen kauneuden lumoa-
mina halusivat mennä semmoisen kanssa nai-

misiin ja elää sen kanssa tavallista elämää,
mutta sellaiset yritykset päättyivät aina onnet-
tomasti.

Oli muuan arkangelilainen, pohjoisvenäläi-
nen hylkeenpyytäjä, jonka nimi oli Ivan Savel-
jevits. Hän vietti talvea hylkeenpyynnissä Poh-
joisnavalla, Novaja Zemljan kylmällä ja auti-
olla saarella. Jään ja lumen ympäröimänä,
ollessaan yöpöysin pikku mökissään hän jos-
kus kulutti aikaa soittamalla balalaikkaansa
himmeän lampun ja revontulten valossa.
Eräänä yönä, kun hänen lamppunsa oli vähi-
tellen sammunut, hän jatkoi surumielistä soit-
toaan jonkin aikaa pimeässä. Äkkiä hän kuuli
outoa kahinaa, aivan kuin joku olisi tanssinut
musiikin tahdissa. Kahuu kylmäsi Ivania, sillä
hän tiesi olevansa mökissä yksin. Rukouksia
mutisten hän sytytti lampun. Kipinöiden sin-
koillessa hän tuijotti pelokkaasti ympärilleen,
mutta ei nähnyt ketään. Mökki oli tyhjä.

Ivan ei ollut pelkuri ja hän päätti sammut-
taa lampun uudelleen nähdäkseen mitä tapah-
tuisi. Hän otti balalaikan ja alkoi soittaa. Taas-
kin hän kuuli sellaista ääntä kuin joku tanssisi.
Hän kurotti kättään pimeässä, mutta tavoitti –
pelkkää ilmaa. Sama tapahtui useita kertoja,
kunnes hän eräänä yönä päätti tehdä kokeen:
hän kätki lampun verhojen taakse, niin että
huoneessa oli pimeää, mutta niin pian kuin
hän kuuli tanssimisesta syntyvää ääntä, hän
veti verhot syrjään ja näki edessään nuoren
tytön. Tämä oli hyvin kaunis, mutta kasvoil-
taan vaalea kuin lumi, ja hänellä oli vaalean-
ruskeat, maahan asti ulottuvat hiukset.

”Kuka sinä olet?” Ivan kysyi hämmästy-
neenä. Tyttö kertoi olevansa rusalka, mutta
koska hänen isänsä oli ihminen, hän pystyi elä-
mään maan pinnalla niin kauan kuin läsnä oli
vain yksi ainoa ihminen. Hänen oikea kotinsa
oli joessa lähellä Nižni Novgorodin kaupunkia.

”Minä rakastan sinua”, hän sanoi Ivanille,
”enkä voi elää ilman sinua.”

Ivan tiesi, että hän voisi karkottaa ilmestyk-
sen tekemällä ristinmerkin, mutta hän oli niin
lumoutunut rusalkan kauneudesta, ettei hen-
nonut nostaa kättään.

Ivan ja rusalka viettivät koko talven yhdessä
hyvin onnellisina. Pikku tupa oli aina soma ja
siisti, ja kaikki mitä he tarvitsivat, ilmestyi
kuin taitottuna. Pitkät pimeät yöt eivät enää
olleet ikäviä, kun ne olivat täynnä soittoa ja
tanssia. Mutta lopulta tuli kevät ja Ivan tiesi,
että hänen oli palattava Arkangeliin. Rusalka
ei voinut elää kaupungissa, ja niinpä hän itki ja
takertui Ivaniin ja pyysi, ettei tämä jättäisi
häntä. ”Hypätkäämme veteen yhdessä”, hän

ehdotti, ”ja eläkäämme siellä. Jospa vain tietäi-
sit, kuinka ihmeellistä veden alla on.” Mutta
Ivan pelkäsi ja sanoi, että hänen täytyi palata
kaupunkiin myymään saaliinsa.

Vaikka rusalkan sydän oli murtumaisillaan,
hän kertoi Ivanille, kuinka tämä voisi löytää
hänet, jos hän joskus muuttaisi mieltään.
”Aivan Nižni Novgorodin ulkopuolella on
joki”, hän selitti, ”ja se virtaa metsän läpi. Siinä
kohdassa, missä virta yhtyy Volgaan, on syvä
suvanto ja sen rannalla iso puu. Jos kiipeät
puuhun tarkalleen keskipäivällä tai keskiyöllä
ja sukellat suvantoon tekemättä ensin ristin-
merkkiä löydät minut odottamasta sinua.”

Ajan mittaan Ivan alkoi kaivata rusalkaa ja
niinpä hän päivänä muutamana lähti Nižni
Novgorodiin. Hän löysi paikan, jonka rusalka
oli kuvannut ja kiipesi puuhun. Katsellessaan
alas veteen hän oli näkevinään rusalkan tutun
hahmon viittovan kutsuvasti hänelle. Kelluiko
hänen pitkä hiuspalmikkonsa suvannon pin-
nassa, vai olivatko ne vain vesiruohokimp-
puja? Viittilöikö tuolla hänen pikku kätösensä
vai hyppäsikö siellä vain kala? Pitkän aikaa
Ivan epäröi, sillä hän pelkäsi hukkuvansa. Sit-
ten, tarkalleen keskipäivällä, hän teki päätök-
sensä. Täynnä epäilystä hän sukelsi suvantoon,
muistaen viime tingassa olla tekemättä ristin-
merkkiä. Äänekkäästi loiskahtaen vedet auke-
nivat ja sulkeutuivat hänen päällään. Väreet
tyyntyivät vähitellen, ja joki virtasi kuten
ennenkin.

Mutta mitä tapahtui Ivanille? Yhä alaspäin
hän ui, kunnes päätyi joen pohjaan. Kun hän
lopulta uskalsi avata silmänsä, hän näki korke-
alla yläpuolellaan joen, aivan kuin holvikaton,
jonka läpi auringon säteet loistivat. Pienet lai-
neet ja vesipyörteet loiskuivat ja solisivat hoh-
tavan hiekan yllä, ja kaislojen lomitse hän näki
rusalkojen kauniiden kasvojen salaa katselevan
häntä. Jotkut vedenneidot tanssivat ja lauloi-
vat. Äkkiä tanssijat erkanivat, ja hänen kump-
paninaan ollut rusalka juoksi syleilemään
häntä.

Ivan ei tullut koskaan tietämään, kuinka
kauan hän viipyi veden alla, mutta eräänä päi-
vänä, kaivatessaan kuivalla maalla olevaa koti-
aan hän teki ristinmerkin. Avatessaan silmänsä
hän oli jälleen Nižni Novgorodin kaupungissa.

Domovoi

Jokaisessa talonpoikaistuvassa, izbassa, oli kes-
kipiteenä suuri uuni. Se oli tulen asuinsija, ja
tulta venäläiset olivat palvoneet pakanuuden
aikoina Svarozitš-jumalana. Tulta ei milloin-
kaan saanut viedä ulos, ja kun perhe muutti
majaa, se kuljetti hiilet vanhasta tulisijasta